

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa S. J.
przeciwko (...) Izbie Adwokackiej w (...)
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 marca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 495 (czterysta dziewięćdziesiąt pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda S. J. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 2 marca 2017 roku oddalającego jego powództwo przeciwko (...) Izbie Adwokackiej w [...]. o ochronę dóbr osobistych.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że zachodzi oczywista zasadność skargi, Sąd Apelacyjny akceptując bowiem niedopełnienie przez organy samorządu fundamentalnych zasad, które powinny obowiązywać

w postępowaniu dyscyplinarnym dowolnie przyjął, że postępowanie pozwanej nie było bezprawne.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.).

W ramach obowiązującego porządku prawnego dopuszczalne są określone działania, które ze swej istoty dotyczą dóbr osobistych człowieka, takich jak jego cześć (dobre imię). Należy do nich między innymi wystąpienie przez oskarżyciela z oskarżeniem w postępowaniu karnym, złożenie zawiadomienia o przestępstwie czy delikcie dyscyplinarnym, a także wystąpienie z wnioskiem o ukaranie w postępowaniu dyscyplinarnym. Każda z tych czynności polega na przypisaniu określonych zachowań ocenianych negatywnie, a więc obiektywnie narusza dobro osobiste człowieka. Są to jednak działania prawnie dopuszczalne i jeśli są podejmowane w zakresie kompetencji i nie wykraczają poza granice działania w ramach porządku prawnego, to nie są bezprawne i nie prowadzą do powstania roszczeń zmierzających do ochrony dóbr osobistych. Również czynności podejmowane w ramach postępowania dyscyplinarnego z reguły nie są bezprawne (art. 24 § 1 k.c.), chyba że dochodzi do wyraźnego i poważnego naruszenia przepisów dotyczących tego postępowania wykraczających poza jego niezbędną i cel. Inaczej rzecz ujmując nie każde naruszenie przepisów regulujących przebieg określonych postępowań w ramach obowiązującego porządku prawnego oznacza bezprawność działania. Z drugiej strony z samego faktu, że wkroczenie w sferę prawnie chronionych dóbr osobistych nastąpiło w toku prawnie określonych procedur, nie wynika iż zawsze wyłączona jest bezprawność (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1971 r., I CR 425/71, nie publ., z dnia 11 lutego 1998 r., III CKN 355/97, OSNC 1998, nr 9, poz.149, z dnia 21 października 2003 r., I PK 414/02, OSNP 2004, nr 20, poz. 344, z dnia 25 stycznia 2005 r., II PK 152/04, OSNP 2005, nr 17, poz. 266, z dnia 19 lipca 2005 r., II PK 393/04, OSNCP 2006, nr 11-12, poz. 176, z dnia 7 marca 2007 r., II CSK 493/06, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2009 r., I PK 210/08, Mon. Pr. 2009, nr 12, str. 242-247, z dnia 18 października 2012r., V CSK 427/11, nie publ., z dnia 20 kwietnia 2016 r., V CSK 479/15, OSNC ZD 2018, nr 1, poz. 4, z dnia 12 stycznia 2017 r., I CSK 745/15, nie publ., i z dnia 22 marca 2017 r., III CSK 94/16, nie publ.). W konsekwencji zainicjowanie i prowadzenie postępowania dyscyplinarnego, choćby okazało się nieuzasadnione, nie może być automatycznie kwalifikowane jako naruszenie dóbr osobistych.

Wbrew sugestii skarżącego z motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia nie wynika by Sąd Apelacyjny aprobował prowadzenie w stosunku do niego postępowania dyscyplinarnego w sposób oczywiście bezpodstawny, samowolny, sprzeczny z fundamentalnymi standardami, które tego rodzaju postępowania powinny realizować. Sąd ten stwierdził jedynie, że uchybienia proceduralne nie były tego rodzaju by w okolicznościach sprawy swoją intensywnością pozwalały kwalifikować postępowanie dyscyplinarne jako bezprawne. W przypadku dóbr osobistych nie jest możliwe ustalenie *in abstracto* stałych, sztywnych granic zakresu ich ochrony. Przyjęcie przez Sąd Apelacyjny w wiążącym Sąd Najwyższym stanie faktycznym sprawy (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.) że wystąpienie przez rzecznika dyscyplinarnego z wnioskiem o ukaranie powoda w postępowaniu dyscyplinarnym i prowadzenie tego postępowania - mimo stwierdzonych wadliwości postępowania dyscyplinarnego - mieściło się w granicach obowiązującego porządku prawnego, nie może być uznane w świetle wskazań wynikających z orzecznictwa Sądu Najwyższego za rażąco dowolne i jako takie spełniające przesłankę oczywistej zasadności skargi w wyżej przytoczonym rozumieniu tego pojęcia.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 2 i § 2 pkt 2 w zw. z §8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800 ze zm.).

jw